

figtsmæssigt, at Myndigheden til i de enkelte Tilfælde at afgøre, om overhovedet Betingelserne for at opnaa Statstilskud ere til Stede, overlades til Administrationen, for hvem det efter Forholdets Natur dog altid maa være forbeholdt, efter anstillet Undersøgelse gennem de til dens Raadighed staaende tekniske Kræfter, at træffe Bestemmelse om Detaillerne ved et Baneanlægs Gennemførelse og udøve en virksom Kontrol med Banens Drift efter dens Fuldførelse.

Disse Betragtninger have foranlediget Udarbejdelsen af det foranstaaende Lovforslag, med Hensyn til hvis Enkeltheder bemærkes følgende:

ad § 1.

Svarende til Udtrykket „Statsbaner“ for de Baner, der ere i Statens Eje, er her som Betegnelse for alle andre Baner, hvad enten de anlægges af Kommuner, Aktieselskaber eller enkelte private, brugt Udtrykket „Privatbaner“, jfr. det lignende Udtryk „nogen i privates Eje værende Jærnbane“ i § 2 i Lov af 15de Maj 1868 om Afgivelse af Grus m. m. til Jærnbaners Vedligeholdelse.

I Koncessionen bør der selvfølgelig altid sættes en Grænse for Enerettens Varighed. Dette er ogsaa iagttaget i de hidtil udfærdigede Koncessioner paa Anlæg og Drift af Privatbaner, i Almindelighed i Henhold til en udtrykkelig Bestemmelse i vedkommende Lov. I de ældre Jærnbanelove var Tidsgrensen sat indtil 100 Aar fra Banens Aabning at regne, jfr. saaledes endnu Loven af 4de Marts 1857 om Anlægget af en Jærnbane i Nørrejylland, men senere har den stedse været 80 Aar. Denne Grænse bør formentlig ogsaa bibeholdes i Fremtiden.

Da Lokalbener med smallere Sporvidde end Statsbanerne sikkert paa ikke saa Steder i Landet ville være at foretrække fremfor normaltsporede Baner, bør Lovens Bestemmelser i saa Henseende, jfr. Paragraffens sidste Punktum, hjemle Anvendelsen af hvilket som helst af disse Systemer efter hver enkelt Banes Behov.

ad § 2.

I denne Paragraf er anført de Betingelser, som skulle foreligge, for at der overhovedet kan blive Spørgsmaal om at opnaa Koncessioner af den i Lovforslaget omhandlede Art.

Under litr a. er saaledes angivet de Synspunkter, hvorfra ethvert Lokalt Baneanlæg først og fremmest maa betragtes, og det skal herved kun bemærkes, at man vistnok i Almindelighed kan gaa ud fra, at et Baneanlæg, der ad privat Vej har fundet den væsentligste Støtte til dets Gennemførelse, ogsaa i Virkeligheden vil kunne virke til Gavn i den Egn, som Banen skal betjene.

Men det vil derhos ses, at den Ubefaling for Anlægget, som i og for sig ligger i den private Offervillighed for dets Gennemførelse, leder til som Betingelse for Meddelelse af Koncessioner med de i Forslaget omhandlede Begunstigelser endvidere, saaledes som anført under litr. b., at fordrer, at der foreligger fuldstændig Redegørelse for, hvorledes den fornødne Anlægs-kapital vil komme til Stede. Med Hensyn til den Sum, der af Koncessionsfogeren er anset for tilstrækkelig hertil, bør der selvfølgelig udøves den fornødne Kritik af Administrationen, saaledes at der af denne efter den tekniske Erfaring, som staar til dens Raadighed, selvstændig skønnes over, hvor stor en Kapital Anlægget med Tilbehør vil udkræve.

Endelig bør der i Sammenhæng med de to fornævnte Betingelser fordrer, jfr. Paragraffens litr c., at der habes tilbørlig Sikkerhed for Banens fortsatte Drift uden Hensyn til dens fremtidige økonomiske Billaar, idet en Opgivelse af en alt i Drift værende Bane selvfølgelig vil kunne paaføre vedkommende Egn større Skade, end om Banen ingen Sinde var kommen til Eksistens.

ad §§ 3 og 4.

Som foran antydet bør Forudsætningen for Statshjælp til en Privatbane bl. a. være den, at der vil blive ydet Anlægget en forholdsvis anseelig Støtte fra anden Side, vel i Almindelighed fra Kommuner eller private Personer i paagældende Egn, og en Fordring om Sikring af Halvdelen af den foreløbig kalkulerede Anlægs-kapital ad denne Vej vil formentlig her findes passende. — Ved Ansættelsen af det direkte Statsbidrag har man hidtil i Regelen fulgt den Vej i vedkommende Lov at angive en bestemt Sum, sædvanlig fastsat for hver Mil af Banens Længde. Den mest rationelle Beregningsmaade turde imidlertid være den at sætte Bidraget i direkte Forhold til Størrelsen af den til Anlægget i det hele virkelig medgaaende Kapital, et Princip, der hidtil kun er anvendt i de ret hyppige Tilfælde, hvor Statskassen har ydet Bidrag — enten alene eller i Forbindelse med andet fast Tilskud — i Form af Halvdelen af Ekspropriationsomkostningerne. Efter Regeringens Mening vil et Statsbidrag af en Fjerdedel af Anlægs-kapitalen passende kunne sættes som det normale Bidrag, saaledes at det i ethvert Fald ingen Sinde kan blive højere, hvorimod der mulig kan indtræde Tilfælde, i hvilke et saa stort Statsbidrag ikke vil være nødvendigt, fordi de i øvrigt fornødne Pengemidler ad anden Vej ere sikrede.

At Grundlaget for Beregningen af Statsbidragets Størrelse bør være den virkelige og ikke den ifølge § 2 litr. b. foreløbig kalkulerede Anlægs-kapital, behøver formentlig ingen nærmere